

EMLÉKEZTETŐ
a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottsága tizennegyedik
ülésétől
(1991.szeptember 4.)

Az ülés elnöke: Vadász János, a munkavállalói tárgyalócsoporthoz ügyvivője.

Napirend:

1. Az 1992. évi állami költségvetési irányelvek és a bérautomatizmus (első olvasat Előadó: dr.Naszvadi György helyettes pénzügyi államtitkár

2. A minimális bér felemelésével kapcsolatos KIEB álláspontok tisztázása az ÉT ülésére

Előadó: Popper László főosztályvezető, MÜM

3. A kollektív bértárgyalási rendszer kiépítése - a bérliberalizálás feltételei Előadó: Popper László főosztályvezető MÜM

A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvénytervezet vitáját a munkavállalói tárgyalócsoporthoz indítványára a bizottság későbbi időpontra halasztotta.

1. napirendi pont; Az 1992.évi költségvetési irányelvek

A Pénzügyminisztérium képviselője elmondta, hogy az előterjesztett irányelv a szeptember 12-i kormányülés anyaga. A PM a további változatokat is a KIEB elé kívánja tární.

Az 1991-es költségvetés várható alakulásával kapcsolatban alapproblémaként emelte ki, hogy a hiány jelentősen nagyobb lesz a tervezettnél, elsősorban a bevételi oldal lemaradása miatt.

Az 1992-es költségvetés egyetlen sarokszámának a PM a hiány mértékét tekinti, amely véleményük szerint nem lehet nagyobb az 1991. évinél, elsősorban annak terhei, illetve inflációgerjesztő hatása miatt. A javaslat szerint radikálisan csökkenteni kell a költségvetésen keresztül történő átcsoportosítást. A központi intézményi körben mintegy 10%-os megtakarítást szükséges elérni ahhoz, hogy a működtetés 92-re biztosítható legyen. Ezt a báziscsökkentést a tervezés egyrészt átlagosan 20%-os bér- illetve járulékalap csökkentésként, másrészt konkrét intézményekre, előirányzatokra vonatkozó csökkentésként vette számba. A differenciált végrehajtásra a központi költségvetési szervek felülvizsgálatának eredményétől függően tesznek javaslatot. A báziscsökkentés a feltétele annak, hogy az előirányzott bérautomatizmus (10+5%), illetve dologi automatizmus (5%) finanszírozható legyen. A társadalombiztosítás 1992.évi várható hiányának kezelése valószínűleg csak úgy oldható meg, ha egyes -nem biztosítási jellegű- ellátások finanszírozását a költségvetés átveszi. A szociális többletkiadások fedezésére új bevételi forrásként munkáltatói szociális hozzájárulás bevezetését tervezik.

A szakszervezeti oldal -bár üdvözölte, hogy a bizottság kormánydöntés előtti, "nulla" változatot tárgyalhat- összességében az 1992.évi irányelveket koncepciótlannak, elfogadhatatlannak tartja, átdolgozását szükségesnek itéli. Véleményük szerint a költségvetést csak szélesebb összefüggések (így pl. az államháztartási törvényjavaslat és az adókoncepció) figyelembevételével lehet tárgyalni. Az előirányzott dologi és bérautomatizmust teljességgel elfogadhatatlannak tartják. Véleményük szerint a költségvetési szféra egyes területeinek piacosítására irányuló elgondolások a fizetőképes kereslet beszűkülése miatt nem jelentenek igazi alternatívát.

Az önkormányzatok részéről szintén örömmel vették, hogy az 1991-es költségvetéstől eltérően most már ebben a korai fázisban is lehetőséget kaptak a véleményezésre. Ugyanakkor megítélésük szerint az 1992-es koncepció semmivel sem jobb az ideinél, így továbbra sem teljesül az a deklarált elv, hogy újonnan előírt kötelező önkormányzati feladathoz párhuzamosan forrást is kell rendelni. Az államháztartási törvény és a költségvetés kapcsolódása egyenetlen, így továbbra sem a társadalmilag indokolt igény, hanem a

forráslehetőség képezi az előirányzatok alapját. Nem indokolható aránytalanságnak tekintik, hogy a központi költségvetés összege gyakorlatilag megegyezik az önkormányzatokéval. Az önkormányzatok úgy érzékelik, hogy tovább folytatódik az ellátás-képtelenség politikai felelősségének rájuk történő áthárítása. Javasolják, hogy minden feladatot be kell mutatni és a parlamentre kell bízni a döntést. Alapvető finanszírozási igényük az infláció ellensúlyozása és az új feladatokhoz való forrásrendelés. Ellenkező esetben elkerülhetetlen, hogy a kötelező feladatok ellátásához is az önkormányzati adóhoz nyúljanak.

A kamarai szervezetek részéről szintén elfogadhatatlannak tartják, hogy a költségvetés készítésének filozófiája nem változott. Továbbra is alapvetőnek ítélik a költségvetési struktúra mielőbbi rendbetételét, mert ezt tekintik a finanszírozhatóság feltételének. A dologi előirányzatokkal kapcsolatban nehezményezik, hogy a kormány -mivel a munkavállalókkal szemben kevésbé meri vállalni a restriktív- továbbra is az intézmény vezetőkre hárítja a gondok kezelését. Most is azt vallják, hogy a költségvetés vonatkozásában nyílt, tiszta beszédre lenne szükség a kormány részéről.

A Pénzügyminisztérium képviselője a költségvetési vita további fordulói vonatkozásában javaslatot tett arra, hogy célszerű lenne alkalmanként egy-egy szűkebb szakterületet áttekinteni, és konkrét módosító javaslatokat kidolgozni. A Pénzügyminisztérium ugyanakkor csak olyan plusz igényt tart kezelhetőnek, amely egyben a forrást illetve a lehetséges átcsoportosítást is megjelöli. A szakszervezetek ezzel szemben kifejtették, hogy ők a valós, indokolt igények alapján fogalmazták meg a követeléseiket és nem érzik feladatuknak a források megjelölését. A kamarai oldal támogatta a szakszervezeti véleményt és variánsok kidolgozását kérte. Arra a kérdésre, hogy a szakszervezetek elfogadják-e a hiány sarokpont jellegét, vagy annak terhére kivannak igényeket benyújtani, a szakszervezeti ügyvivő úgy nyilatkozott, hogy a hiányt sem tekintik sérthetetlennek, de minden irányban nyitottak.

A részletes vita keretében konkrét kérdések, észrevételek hangzottak el többek között a báziscsökkenés mértékének értelmezéséről, az önkormányzatok külföldi forráslehetőségeiről, az agrárkutató intézetek támogatásával kapcsolatos tavaszi javaslat Sorsáról, a privatizációs bevételek és a kárpótlás költségvetési összefüggéseiről, a bérek és dologi kiadások reálértékének alakulásáról, a bérlétszámok intézkedések hiányáról, a bérautomatizmus önkormányzati végrehajtásáról stb. (A KKDSZ és a TÖOSZ írásban átadta az észrevételeit.)

A vitát az ülés elnöke úgy értékelte, hogy az érdekképviselők semmilyen javaslatukra nem kaptak pozitív választ. Megoldásként javasolta több költségvetési változat kidolgozását. Felhívta a Pénzügyminisztérium képviselőjének figyelmét arra, hogy a Kormány kapjon tájékoztatást a KIÉB-ben kialakult álláspontról.

2. napirendi pont: A minimális bér felemelésével kapcsolatos KIÉB álláspont kialakítása
A bizottság a mellékletben szereplő állásfoglalást alakította ki az ÉT plenáris ülése számára. (Az ügyvivők által véglegesített állásfoglalás az ÉT szeptember 20-i ülésére kerül benyújtásra.)

3. napirendi pont; A kollektív bértárgyalási rendszer kiépítése - a bérliberalizálás feltételei
A bizottság érdekképviselői oldalai szolidárisak a vállalati szféra munkavállalóival és munkáltatóival a bérliberalizálást, a bérszabályozás megszüntetését illetően. Önkorlátozó bérmegállapodások létrejötté esetén nem érdekeltek abban, hogy a vállalati bérnövekedésnek felső korlátja legyen és a túllépőket adó terhelje. Véleményük szerint a gyorsabb bérnövekedés egyben az adóbevételeket (pl. szja) is növeli, így a költségvetési szférában felhasználható források is bővülnek.

Az érdekképviselői oldalak álláspontja szerint a vállalati szférában kiépítendő kollektív bértárgyalási rendszerrel párhuzamosan úgy kell kialakítani a költségvetési intézmények

bérmechanizmusát, hogy az egyrészt biztosítsa a lépéstartást a vállalati szféra bérnövekedésével (pl. az un. követő automatizmus révén), másrészt a költségvetési intézmények dolgozói számára egyenként is garantálja a bérezésben az előrehaladást (pl. az un. kötelező előmeneteli rendszer törvényi szabályozásával).

Budapest, 1991. szeptember 18.

Készítette: Horváthné Batár Emese

ÉT KÖLTSÉGVETÉSI INTÉZMÉNYEK
ÉRDEKEGYEZTETŐ BIZOTTSÁGA
Állásfoglalás a minimális bér növeléséről

Az ÉT KIÉB szeptember Az ülésén megtárgyalta a minimális bér növelésének kérdését.

A munkavállalói oldal szerint a minimális bért még ez év hátralévő időszakában indokolt 8000Ft/hó összegre növelni. Az ebből adódó közvetlen béremelések végrehajtásához az intézmények számára a központi költségvetésből kell pénzügyi fedezetet biztosítani. Kérték, hogy a kormányzati szakértők

– mint a legnagyobb munkáltató képviselői - közöljék a bizottsággal a minimális bér emelésének általuk lehetségesnek tartott konkrét mértékét, mivel lehetőséget látnak a költségvetési szférát illetően a külön egyeztetésre és megállapodásra is .

A munkáltatói kamarai és az önkormányzati oldalak

– a szükséges pénzügyi fedezet központi nyújtása esetén -támogatják a minimális bér 8000 Ft/hó összegre emelését.

A kormányzati oldal szerint érdemi tárgyalások folytathatók az ÉT plénumon arról, hogy az év hátralévő részében szerény mértékben még emelkedjék a minimális bér. A konkrét forintösszeg meghatározásánál azonban - egyebek között - figyelembe kell venni, hogy a minimális bér átlagos éves növekedése a jelenlegi 7000 forintos mérték mellett is várhatóan több lesz mint az átlagbér növekedése. Az árnövekedés várhatóan az év elején prognosztizált sávon belül marad. A bérminimum ez év hátralévő részében érvényesített szerény mértékű emelése is a költségvetési finanszírozást tekintve csak nagy nehézségek árán realizálható.

Budapest, 1991.szeptember 17.